

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/167200,50-rocznica-wydania-bulli-Episcoporum-Poloniae-coetus-papeza-Pawla-VI.html>
28.04.2024, 06:19

50. rocznica wydania bulli „Episcoporum Poloniae coetus” papieża Pawła VI

Data publikacji 28.06.2022

28 czerwca 1972 r. papież Paweł VI bullą „Episcoporum Poloniae coetus” powołał nowe diecezje, a istniejące włączył do polskiej administracji kościelnej, ustanawiając dla nich ordynariuszy. Reaktywowane zostały wówczas archidiecezja wrocławska i diecezja warmińska. Utworzono również cztery diecezje: gorzowską, szczecińsko-kamieńską, koszalińsko-kołobrzeską i opolską. Ponadto nowa bulla normalizowała stosunki prawne między PRL a Watykanem.

Uregulowanie administracji kościelnej na tzw. Ziemiach Odzyskanych w Polsce było jedną z bardziej skomplikowanych kwestii, przed jakimi stanęła Stolica Apostolska w swej polityce wschodniej. Jednym z głównych problemów był konkordat, zawarty w 1933 r. pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeszą Niemiecką, który uniemożliwiał zawarcie porozumienia odnoszącego się do ziem poniemieckich przyznanych Polsce.

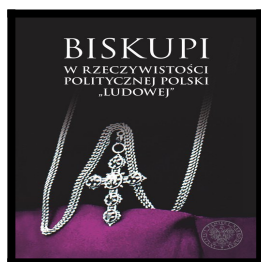
Wydana przez Pawła VI bulla „Episcoporum Poloniae coetus” kończyła 27-letni okres zmagania o kanoniczny status administracji kościelnej ziem poniemieckich wcielonych do Polski. Była także następstwem prowadzonych w kwietniu i listopadzie 1971 r. rozmów pomiędzy władzami PRL a przedstawicielami Stolicy Apostolskiej. Ustalała nowy kościelny podział administracyjny na zachodnich i północnych terenach Polski, i tym samym kończyła stan tymczasowości Kościoła na Ziemiach Zachodnich.

W efekcie ustanowiono cztery nowe diecezje, istniejące zaś włączono do polskiej administracji kościelnej (diecezję warmińską przyłączono do metropolii warszawskiej, a diecezję gdańską – do gnieźnieńskiej), odnowiono też metropolię wrocławską i rozwiązano prałaturę pilską. Ustalony w 1972 r. podział administracyjny Kościoła w Polsce zmieniono jeszcze w 1978 r., odłączając pozostałą po stronie czechosłowackiej część terytorium archidiecezji wrocławskiej i przekazując ją do archidiecezji ołomunieckiej. Podział administracyjny Kościoła w Polsce, ustalony w 1972 r. trwał aż do 25 marca 1992 r., kiedy papież Jan Paweł II ogłosił bullę „Totus Tuus Poloniae Populus”.

Prowadzone rozmowy pomiędzy przedstawicielami PRL i Watykanu doprowadziły również do normalizacji stosunków roboczych, jednak bez przywrócenia oficjalnych stosunków dyplomatycznych. Negatywnym następstwem było wycofanie uznania dla Kazimierza

Papée jako ambasadora rządu londyńskiego przy Watykanie. Tym samym rozpoczął się nowy rozdział we wzajemnych relacjach pomiędzy PRL a Stolicą Apostolską.

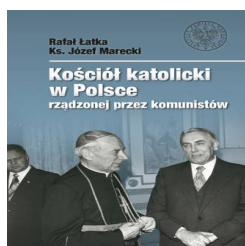
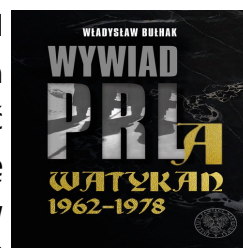
* * *

6 października 2021 r. w Trzebnicy odbyła się konferencja naukowa pt. „Kościół katolicki na Ziemiach Zachodnich i Północnych w latach 1966–1972”. Współorganizatorami spotkania byli: Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu – Katedry Historii Wychowania oraz Katolickiej Nauki Społecznej i Socjologii Religii, wrocławski oddział Instytutu Pamięci Narodowej, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Parafia pw. Św. Bartłomieja Apostoła i św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy.

W 2020 r. nakładem wyd. IPN ukazała się książka pt. „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski ludowej” autora Rafała Łatki. Publikacja, realizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych 1944-1989” przedstawia sytuację biskupów w realiach politycznych Polski ludowej. Niniejszy tytuł dostępny jest w naszej księgarni.

W 2019 r. nakładem wyd. IPN ukazała się również książka pt. „Wywiad PRL a Watykan 1962-1978”. Czy w latach pontyfikatów papieża Jana XXIII i Pawła VI wywiadowi PRL udało się skutecznie spenetrować struktury Stolicy Apostolskiej? Czy jako narzędzie tej infiltracji udało się podstępnie wykorzystać przedstawicieli polskiego Kościoła? Czy w Moskwie i w Warszawie prawidłowo rozumiano założenia watykańskiej polityki wschodniej? Czy zdołano przewidzieć wybór Jana Pawła II i skutki tego wydarzenia dla Polski i świata? Władysław Bułhak próbuje odpowiedzieć na powyższe pytania. Niniejsza książka także jest dostępna w naszej księgarni.

W 2017 r. ukazała się książka pt. „Kościół katolicki w Polsce rządzonej przez komunistów” dwóch autorów: Rafała Łatki, ks. Józefa Mareckiego. Publikacja ukazuje trudną drogę Kościoła katolickiego w kształtowaniu tożsamości narodu, jego wpływ na odzyskanie wolności i budowanie przyszłości na polskiej ziemi w drugiej połowie XX w. Dostępna w naszej księgarni.

Zachęcamy także do odwiedzin naszego portalu <https://przystanekhistoria.pl>, gdzie w zakładce „Kościół” znajdą Państwo wiele interesujących materiałów i artykułów naukowych poświęconych dziejom kościoła katolickiego w PRL.